

BIENNALE - OPERNA PRAIZVEDBA

Operni pogled u tako staru i novu nemilu stvarnost

Biennalska praizvedba Bradićeve opere zacijelo je dobitak u hrvatskoj opernoj riznici, za što je zacijelo zaslužna cijela autorska ekipa

MAJA STANETTI

Da, progovio je uživiljeni i uvjereni dječji glas na teško pitanje lika sa scene "jesam li kriv za vaše živote?". Redom živote jako opterećene nemilim okolnostima, bijedom, porocima, pucanjima, smrtna. Čini se da nitko nije ravnodušan izišao s biennalske praizvedbe opere Srečka Bradića "Crux dissimulata" na preksinoćnjem otvaranju Muzičkog biennala u HNK kojem su prethodili i "bubnjari" na svoj uvjerljiv način najavljujući biennalski program "Muzika-Diverzija" pred vratima kazališta te prigodni govori i ugledni gosti u publici.

Suradnja za budućnost

Biennalski običaj da u suradnji sa središnjim nacionalnim kazalištem svakoga svojeg godišta naruči i predstavi novo djelo osnažuje korpus glazbeno-scenskih djela domaće literature koja se ogleda s drugima na festivalu sve do 26. travnja. Opera je Bradiću (Samobor 1963.) naručena, a za njezin je "izgled" na prve tri izvedbe zaslužan cijeli autorski tim. Zadani biennalsku temu odnosa glazbe i politike nova opera dotiče iz perspektive običnoga, maloga čovjeka ogrezloga u svojim strastima i životnim nevoljama. "Praizvoditi novu

Opterećeni ljubavni odnosi

U prometnoj nesreći stradali Max u kolicima i njegova vječna i nemoguća ljubav Roza u tumačenju Martine Zadro u cijeloj su se tragičnoj priči uzdigli kao i pjevački i scenski relevantni tumači nadasve zahtjevnih uloga.

hrvatsku operu – kako to uzaludno zvuči! I samim tim fantastično", piše u prvim rečenicama svog predgovora redatelj Krešimir Dolenčić nakon rada na neizostavnim "Eri" i "Zrinjskom", svjestan da nacionalna glazbena scena ne živi na dvije opere kao i toga da svi drugi vrijedni doprinosi, ma kako povremeni bili, nisu uzaludni. Libreto za "Crux dissimulata", prikriveni, tajanstveni križ, napravio je ugledni dramski pisac Ivan Vidić.

Kroz osnovni, mogao bi biti i naslovni lik nesretne djevojke, "pipničarke" Roze prelamaju se ljubavi, taštine i nesmiljenost okoline: jedan suprug-probisvijet i njegov "pokajnički" prijatelj, krađa novca za kamatare za koju je optužuje svekrva, brani zaljubljeni sin... i transcendentni uzlaz mučenice na nebo. Doslovno prikazan na sceni kada Roza, odličnu Martinu Zadro, uzdižu "sajle".

Dostojna prezentacija

"Crux dissimulata" prolazi dva osnovna pitanja: biste li kao okorjeli profesionalni posjetilac predstavu ponovno pogledali i biste li nekoga uputili da posjeti kazalište. Tu nipošto nije nevažna ekipa na sceni Dinke Jeričević uz svjetlo Denija Šesnića kojima je i sadržaj ("na pustom polju stoji križ") sugerirao križ u središtu i nadasve vještu manipulaciju jakim scenskim simbolima Kreše Dolenčića.

Sve se zapravo događa u sat i četvrt i afirmira autentičan glazbeno-scenski jezik koji se oslanja na sve tradicije i opet pronalazi svoju vlastitost. Nešto se može i prigovarati, u dugom završetku, ali se cijeloj predstavi ne može odreći sugestivnost vrlo guste i snažno obojene orkestralne fakture nad kojom se izdižu skandirajuće i govorene solističke dionice s pjevnim proplamsajima nalik na one iz dobrih ekspresionističkih običaja. Tome su pridonijeli i svi izvođači. Osobito Roza, Martina Zadro u dvije vrlo zahtjevne solističke dionice, nesretno ljubljene Max Domagoja Dorotića te izražajni mu prijatelj Blaž Marka Mimice. Nipošto u toj prezentaciji ne treba izostaviti ni stalno prisutnu, vrlo zahtjevnu "plohu" zboru iz pozadine i malo, ali i primjerno razuzdanu na sceni. U kompleksnu djelu kakav je zacijelo "Crux dissimulata" unatoč svom svojemu crnilu koji tako rado u zbilji previdamo, uloga svakoga na sceni i orkestra pod vodstvom dirigenta Zorana Juranića postaje bitna.